

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำแนกตาม อาชีพ การศึกษา จำนวนครั้งของการมาใช้สิทธิ สมาชิกพรรคการเมือง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ประชากรของการวิจัย คือ ประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรี เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 120,964 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้หลักการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน ± 5 ได้จำนวน 399 ตัวอย่าง และผู้ศึกษาวิจัยจะใช้นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา สมาชิกพรรค จำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิ และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และเติมข้อความในช่องว่าง มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยคำถามเกี่ยวกับ การสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง และการนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้ง มีจำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงข้อเสนอแนะและความต้องการอย่างอิสระในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในครั้งต่อไปซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยในส่วนของข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ใช้การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ค่าความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเท่ากับ .939 เก็บข้อมูลโดยวิธีแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้เลือกไว้ จำนวน 400 คน จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อคำถามที่เกี่ยวกับที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้วิธีการหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นคำร้อยละ สำหรับข้อคำถามในส่วนของการใช้เหตุผลในการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้วิธีหาค่าแจกแจงความถี่โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมาคืออาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย, นักเรียน/ นักศึกษา, อาชีพพนักงานเอกชน และแม่บ้าน/ ว่างาน โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช., ระดับอนุปริญญา/ ปวส., ระดับปริญญาโท หรือสูงกว่า, ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยที่ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีจำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มากกว่า 5 ครั้ง รองลงมาคือ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3-5 ครั้ง, 1-2 ครั้ง และไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีการสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ไม่สม่ำเสมอ รองลงมาคือ สนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองสม่ำเสมอต่อเนื่อง และไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยแหล่งของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองส่วนใหญ่รับรู้จากโทรทัศน์ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์, อินเทอร์เน็ต, วิทยุ และการประชาสัมพันธ์ของ สนง.กต.

2. ผลการศึกษาคำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก และความคิดเห็นของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง, ด้านการนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง, ด้านการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และด้านค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในด้านต่าง ๆ

3.1 ด้านการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อแยกเป็นรายชื่อสามารถจัดระดับได้ดังนี้

โดยการใช้วิธีการจับสลากระหว่างพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นหมายเลขประจำตัว ผู้สมัครของพรรคการเมือง ระดับความคิดเห็นอยู่ในอันดับที่ 1 รองลงมาคือ การที่ผู้สมัครแบบแบ่ง เขตและแบบบัญชีรายชื่อใช้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเลขเดียวกัน สำหรับอันดับ 3 คือการกำหนด จำนวนวันในการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ อันดับ 4 คือการกำหนด ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้ เช่น ต้องไม่ถูก เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง อันดับ 5 คือคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชี รายชื่อที่กำหนดไว้ (125 คน) เช่น มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และเป็นสมาชิก พรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวนับถึงวันเลือกตั้ง ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน อันดับ 6 คือ วิธีจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองในปัจจุบัน และอันดับสุดท้ายคือจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้ 125 คน

3.2 ด้านค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อด้านค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ในภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อแยกเป็นรายชื่อตามลำดับสามารถจัดระดับได้ดังนี้

โดยการใช้วิธีการจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อต้องยื่นบัญชีรายรับ รายจ่ายเพื่อการเลือกตั้งต่อ กกต. มีระดับความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ การจัดทำเอกสาร หาเสียงโดยมีการกากบาทในช่องลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร แต่ต้องไม่มีขนาด ลักษณะหรือ สีคล้ายกับบัตรเลือกตั้ง สำหรับอันดับ 3 คือ ข้อปฏิบัติโดยที่การจัดหาเสื้อผ้า สิ่งของ เลี้ยงอาหารและ เครื่องดื่มสำหรับผู้ช่วยในการหาเสียงของผู้สมัคร และพรรคการเมืองนั้นจะกระทำได้โดยไม่ต้องแจ้งรายชื่อ และจำนวนบุคคลดังกล่าวให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบก่อน อันดับ 4 คือ การกำหนด หลักเกณฑ์จำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ส.ส. เช่น ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ราคาวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็น ฯลฯ อันดับ 5 คือ การห้ามมิให้ใช้นักร้อง นักแสดง เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันดับ 6 คือ การจัดสรรเวลาให้แก่พรรคการเมืองออกอากาศสปอตโฆษณา ทางสถานีวิทยุอย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วินาที อันดับ 7 คือ การกำหนดวงเงิน ค่าใช้จ่ายให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคนไม่เกิน 1.5 ล้านบาท มีความเหมาะสม อันดับ 8 คือ การจัดสรรเวลาให้แก่พรรคการเมืองออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อแถลง นโยบายของพรรคการเมือง อย่างน้อยพรรคการเมืองละ 3 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 10 นาที และอันดับ สุดท้ายคือ การห้ามมิให้แท็กซี่หรือรถจักรยานยนต์รับจ้างในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือบริเวณที่สมัครรับเลือกตั้ง

3.3 ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการลงคะแนนเลือกตั้งในภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อแยกเป็นรายข้อตามลำดับสามารถจัดระดับได้ดังนี้

โดยการกำหนดเครื่องหมายกากบาทเพื่อใช้เป็นเครื่องหมายในการลงคะแนนในช่องทำเครื่องหมายของพรรคการเมืองในบัตรเลือกตั้ง มีระดับความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือการแยกบัตรเลือกตั้งออกเป็น 2 แบบ คือบัตรเลือกตั้งโดยเลือกพรรค (บัญชีรายชื่อ) และแบบเลือกตั้ง ส.ส. เขต โดยกำหนดสปีดเลือกตั้งแตกต่างกันมีความเหมาะสม สำหรับอันดับ 3 คือการกำหนดระยะเวลาในการลงคะแนนในวันเลือกตั้ง ตั้งแต่เวลา 08.00 น. ถึง 15.00 น. มีความเหมาะสม และอันดับสุดท้าย คือการใช้สัญลักษณ์ของพรรคในบัตรเลือกตั้งเพื่อการลงคะแนนมีความเหมาะสม

3.4 ด้านการนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้งในภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อแยกเป็นรายข้อตามลำดับสามารถจัดระดับได้ดังนี้

การให้กรรมการประจำหน่วยนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผย มีระดับความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ วิธีการรวมผลคะแนนโดยให้กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรวมคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อแล้วรายงานต่อ กกต. จังหวัด และ กกต. จังหวัดรวบรวมผล และรายงานต่อ กกต. กลาง สำหรับอันดับ 3 คือ การคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อโดยนำคะแนนรวมจากบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองหารด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน เพื่อให้เป็นคะแนนเฉลี่ยต่อ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน อันดับ 4 คือกรณี ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อพ้นจากการเป็น ส.ส. ให้เลื่อนบุคคลในบัญชีลำดับถัดไปแทน และอันดับสุดท้ายคือ การใช้วิธีจับสลากกรณีที่พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันเพื่อให้ครบตามจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพบว่า การเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีความเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน

4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระดับการศึกษาต่าง ๆ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน

4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 ในจำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่างกัน มีความเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน

4.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างกันต่างกัน มีความเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในอาชีพต่าง ๆ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ รวมถึงผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งถือเป็นบุคคลที่จะช่วยผลักดันและนำนโยบายไปบริหารเพื่อพัฒนาประเทศ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในภาพรวมด้านการลงคะแนนเลือกตั้งประชาชนให้ความคิดเห็นมากเป็นอันดับที่ 1 และการประกาศผลและการนับคะแนนเลือกตั้ง เป็นอันดับที่ 2 สำหรับความคิดเห็นในรายด้าน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมือง รวมถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มักเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ระดับการศึกษาที่สูงกว่า มีคุณงามความดี มีความซื่อสัตย์ และมีผลงานในอดีตที่โดดเด่น และสามารถบริหารประเทศได้ โดยจะช่วยขับเคลื่อนนโยบายของพรรคการเมือง โดยเฉพาะนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาของประชาชน นโยบายประชานิยม ซึ่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นมักเป็นบุคคลที่พรรคไว้ใจ และหากพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งโดยประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังกล่าวก็มักจะไปดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในคณะรัฐมนตรี ซึ่งสามารถขับเคลื่อนแนวนโยบายของพรรคที่เสนอต่อประชาชนให้เป็นไปได้ และจากพื้นฐานที่พรรคการเมืองมักจะเลือกตั้งผู้สมัคร สมาชิกพรรคการเมืองแบบบัญชีรายชื่อ ที่เป็นผู้สมัครที่ประชาชนส่วนใหญ่รู้จักและชื่นชอบและเคยมีผลงานในอดีตที่ดี และเป็นที่ยอมรับนับถือ ซึ่งการให้ความสำคัญกับการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ก็จะก่อให้เกิดระดับการพัฒนาทางการเมืองของประชาชน และการพัฒนาระบบพรรคการเมืองในประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

2. ด้านค่าใช้จ่ายและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าประชาชนเห็นความสำคัญ ของการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา พ.ศ. 2554, ระเบียบ กกต. ว่าด้วยการหาเสียง ข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งนั้นต่าง ๆ รวมถึงประกาศ กกต. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554 เช่นในการกำหนดให้พรรคการเมืองที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องยื่นบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลือกตั้งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการปฏิบัติตามข้อห้ามในวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ และเกิดความเป็นธรรมในการแข่งขัน อีกทั้งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อส่วนใหญ่เป็นผู้มีชื่อเสียงในสังคมอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินในการประชาสัมพันธ์ตนเองให้มากเกินไป

3. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เนื่องจากประชาชนมีความคุ้นเคยกับการใช้เครื่องหมายกากบาทเพื่อใช้ในการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง และจากการใช้บัตรเลือกตั้ง 2 แบบทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ประชาชนเห็นว่าสามารถจดจำได้ง่าย เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ของ กกต. ที่เข้มข้น รวมถึงทุกภาคส่วนทั้งรัฐและเอกชน รวมถึงสื่อมวลชนให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวการเลือกตั้ง ในส่วนของการใช้สัญลักษณ์ของพรรค ประชาชนเห็นว่าอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เนื่องจากการใช้สัญลักษณ์ของพรรค จะง่ายต่อการจดจำและการอ่านสำหรับผู้ที่มีระดับการศึกษา น้อยหรืออ่านหนังสือไม่ออก หรือคนตาบอดที่จะใช้การสัมผัสสัญลักษณ์ของพรรค

4. ด้านการนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าการให้กรรมการประจำหน่วยนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผย มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด แสดงว่า

ประชาชนให้ความสำคัญกับการนับคะแนนที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งประชาชนต้องการที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการนับคะแนน และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งจะช่วยให้การนับคะแนนเป็นไปอย่างรวดเร็ว และประชาชนสามารถดูการนับคะแนนได้ใกล้บ้าน

สำหรับการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยนำคะแนนรวมจากบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองหารด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน เพื่อให้เป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าประชาชนสนับสนุนวิธีการคำนวณสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่จะส่งเสริมให้พรรคใหญ่และพรรคเล็กเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และมีโอกาสได้เข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน โดยถือว่าทุกคะแนนเสียงที่ประชาชนเลือกตั้งมีความหมาย

5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในอาชีพที่แตกต่างกันต่างก็มีความต้องการผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่สังกัดในพรรคที่ต่างกัน ซึ่งแต่ละคนก็จะมีคุณสมบัติ ความสามารถ หรือเป็นที่ยอมรับของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น อาชีพรับจ้าง แม่บ้าน ก็ต้องการให้บุคคลที่ตนชื่นชอบได้รับการเลือกตั้ง เพื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญ ที่สามารถตอบสนองนโยบาย และให้ความช่วยเหลือหรือเอื้อกับอาชีพของตนจากนโยบายของพรรคนั้น ๆ และยกระดับชีวิตของตนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมงคล นิลประภาพร (2550) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตการเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อาชีพต่างกัน มีปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แตกต่างกัน

6. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และจำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันโลกการสื่อสารไร้พรมแดน สื่อมีความอิสระมากขึ้น ประชาชนทุกระดับไม่ว่าจะเป็นใครสามารถทราบถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ถือเป็นเลือกตั้งที่มีความสำคัญกับทิศทางของประเทศ และอันจะเป็นเรื่องที่จะกระทบกับสิทธิพื้นฐาน สังคม เศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศซึ่งจะบ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้นไม่ว่าประชาชนจะมีการศึกษาระดับใด เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่ และมีจำนวนครั้งในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากน้อยต่างกันเท่าใด การเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ก็ถือเป็นเรื่องสำคัญเหมือนซึ่งในอนาคตก็อาจเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศและท้องถิ่นที่อยู่ของตนได้ ดังนั้น ประชาชนที่

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และจำนวนครั้งของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมงคล นิลประภาพร (2550) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตการเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้ การศึกษาแตกต่างกัน มีปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่แตกต่างกัน

7. ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 แตกต่างกัน เพราะประชาชนมักให้ความสำคัญกับข่าวและกระแสสังคมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ข่าวต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากปัจจุบันมีช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ทั้งสื่อจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่น ๆ มากมาย โดยเฉพาะจากการพูดคุย ซึ่งผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารเหล่านี้เพียงพอ จะมีความคิดเห็นต่อการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างจากผู้ติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งรู้ทิศทางของเรื่องราวข่าวสารเป็นประจำ และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงได้ ดังนั้นประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกานต์วิ บุญญานุชิตินันท์ (2551) ศึกษาเรื่องความเข้าใจของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่ พ.ศ. 2550 พบว่า ความถี่ของการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐาน และระยะเวลาของการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ผู้สมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ใช้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเลขเดียวกัน เนื่องจากจะสามารถจดจำหมายเลขของผู้สมัครของพรรคได้ง่าย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. กต. ควรสร้างกลไกในการเปิดโอกาสให้เท่าเทียมกันในด้านการใช้หมายเลขของผู้สมัคร เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากพรรคเล็ก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มี

งบประมาณน้อย จะไม่มีโอกาสจับสลากหมายเลขประจำตัวของผู้สมัครซึ่งจะได้หมายเลขต้น ๆ ซึ่งสามารถจดจำได้ง่าย แต่จะได้หมายเลขต่อท้ายจากหมายเลขของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากพรรคเล็ก จะได้หมายเลขผู้สมัครเป็นหมายเลขสองหลัก ซึ่งทำให้ประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านี้ ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีความสามารถ

2. กกต. ควรมีการปรับ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดวิธีการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากพรรคเล็กเหล่านี้ได้มีโอกาสจับสลากหมายเลขประจำตัวของผู้สมัครพร้อมกับพรรคใหญ่อื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จากการศึกษาพบว่าด้านการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พบว่า จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ที่กำหนดไว้ 125 คน ประชาชนเห็นว่าอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ถึงแม้จะอยู่ในอันดับสุดท้ายของด้านการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ กกต. มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับความเหมาะสมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดไว้ 125 คน รวมถึงเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยจัดเวทีวิชาการ ประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือระดมความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ตัวแทนทุกภาคส่วน รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ ตู้ปณ. 123 และเปิดสายด่วน กกต.

2. จากผลการศึกษาในด้านค่าใช้จ่ายและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พบว่าประชาชนเห็นด้วยกับการให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อต้องยื่นบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อการเลือกตั้งต่อ กกต. ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใสในการทำงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ กกต. จัดระบบอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถตรวจสอบผลการยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายและจำนวนค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรวมถึงค่าใช้จ่ายของพรรคที่ใช้ในการเลือกตั้ง โดยที่ กกต. ควรจัดให้ภาคประชาชนหรือหน่วยงานภาคนอกเข้าร่วมตรวจสอบการเลือกตั้ง และการใช้จ่ายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมือง และ กกต. ควรมีการรายงานผลการตรวจสอบให้ประชาชนได้รับทราบผ่านช่องทางเพิ่มเติมคือ ปิดประกาศในชุมชน รวมถึงสแกนรายงานค่าใช้จ่ายของผู้สมัครที่ผ่านการตรวจสอบในเว็บไซต์ของ กกต. และเว็บไซต์ของ กกต. จังหวัด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

3. จากผลการศึกษาในด้านการนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง พบว่าประชาชนเห็นด้วยกับการให้กรรมการประจำหน่วยนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการเลือกตั้งผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ กกต. มีการจัดระบบในเรื่องการอำนวยความสะดวกในการฟังผลการนับคะแนนของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น โดยที่ กกต. ควรจัดให้มีการถ่ายทอดการนับคะแนนและการรายงานผลการนับคะแนนผ่านสถานีวิทยุชุมชน รวมถึงการฉายการนับคะแนนผ่านจอโปรเจกเตอร์เพื่อให้ประชาชนที่เข้าชมการนับคะแนนได้สามารถเห็นการอ่านคะแนนและบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา พ.ศ. 2554
2. ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
3. ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการปรับเปลี่ยนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
4. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ของประชาชนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร